

Αποδοχή μέσω συμμετοχής – πώς η συμμετοχή των πολιτών προωθεί την ενεργειακή μετάβαση

Αιολική ενέργεια στο Wildpoldsried

Οι κάτοικοι του Wildpoldsried είναι πλέον ιδιοκτήτες 11 ανεμογεννητριών. Έτσι, το Wildpoldsried κατάφερε να εξασφαλίσει την πλήρη αυτονομία του σε ανανεώσιμη ενέργεια, η οποία προέρχεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της από αιολική ενέργεια (73% συν φωτοβολταϊκά και βιομάζα). Ένα ερώτημα παραμένει: Πώς το κατάφεραν; Η αιολική ενέργεια εξακολουθεί να αντιμετωπίζει αντιδράσεις σε ορισμένες περιοχές και το Wildpoldsried αποτελεί παράδειγμα μιας αποτελεσματικής λύσης: τη συμμετοχή.

Κύριοι Πρωταγωνιστές

- ▶ Ο δήμαρχος και ένας ντόπιος αγρότης ήταν η αφετηρία της ανάπτυξης.
- ▶ Και οι δύο έχουν βαθιές ρίζες στην κοινότητα και είναι γνωστοί στους πολίτες, γεγονός που δημιούργησε κλίμα εμπιστοσύνης.
- ▶ Χωρίς αυτή την εμπιστοσύνη και την προσωπική επαφή, η κατασκευή των ανεμογεννητριών δεν θα ήταν δυνατή.
- ▶ Και οι δύο ήταν ενθουσιασμένοι για τις ανανεώσιμες τεχνολογίες.

Κινητοποίηση

- ▶ Το ενδιαφέρον αυξήθηκε χάρη σε οργανωμένες εκδρομές σε έργα που αποτελούν παράδειγμα.
- ▶ Ο ντόπιος αγρότης κατασκευάζει αρχικά με δικά του έξοδα μια μικρή ανεμογεννήτρια, η οποία αποτελεί ένα εμπνευσμένο πιλοτικό πρόγραμμα.
- ▶ Θα ξεκινήσει μια ενημερωτική εκστρατεία που θα εξηγή λεπτομερώς την τεχνολογία και τις δυνατότητες χρηματοδοτικής συμμετοχής.
- ▶ Τα δίκτυα των βασικών προσώπων έπαιξαν βασικό ρόλο.

Κοινό Όραμα

- ▶ Μέσω μιας συμμετοχικής διαδικασίας, ένα κοινό όραμα των πολιτών ορίστηκε και καταγράφηκε γραπτώς.
- ▶ Εδώ αντιμετωπίστηκαν οι ανησυχίες και οι φόβοι και συγκεκριμενοποιήθηκε ο τρόπος αντιμετώπισης τέτοιων προβληματισμών.
- ▶ Το τελικό έγγραφο συντάχθηκε από το δημοτικό συμβούλιο, γεγονός που υπογραμμίζει την εσωτερική συνάφεια.

Οικονομική Συμμετοχή

- ▶ Η οικονομική συμμετοχή των πολιτών εξετάστηκε από την αρχή.
- ▶ Η απόδοση κυμάνθηκε μεταξύ 8 και 10%.
- ▶ Τα κέρδη από τη συμμετοχή του δήμου επενδύθηκαν σε τοπικές υποδομές, κάτι που με τη σειρά του ωφέλησε τους πολίτες.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΜΕΣΩ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Σχεδιασμός κινητοποίησης:

Από το παράδειγμα που περιγράψαμε, γνωρίζουμε ότι ένας συνδυασμός πληροφοριών, προσωπικής επαφής και πρακτικών παραδειγμάτων ενθάρρυνε τους πολίτες να συμμετάσχουν. Δεν πρέπει να παραβλεφθεί η άμεση ενημέρωση σχετικά με τις δυνατότητες οικονομικού κέρδους. Επιπλέον, μπορεί να διαπιστωθεί ότι η κινητοποίηση που ξεκίνησε από τα βασικά πρόσωπα επεκτάθηκε αρχικά σε όσους είχαν άμεσο ενδιαφέρον και μόνο με την πάροδο του χρόνου στο ευρύτερο κοινό.¹ Αυτή η διαπίστωση συμπίπτει με τα αποτελέσματα του προγράμματος ECOEMPOWER, καθώς και σε αυτό το έργο λαμβάνονται υπόψη διάφορες ομάδες-στόχοι, οι οποίες παρουσιάζουν διαφορετικό βαθμό συμμετοχής – από την κεντρική ομάδα έως ολόκληρη την κοινότητα – και πρέπει να αντιμετωπίζονται ανάλογα.² Επιπλέον, το ECOEMPOWER μας έχει δείξει ότι ο σωστός τρόπος επικοινωνίας των πληροφοριών είναι το κλειδί για την κινητοποίηση. Διαφορετικοί δίαυλοι προσεγγίζουν αντίστοιχες ομάδες-στόχους και, ανάλογα με την ομάδα-στόχο, διαφέρουν οι αξίες και οι αντιλήψεις, με αποτέλεσμα μια ομάδα να συμμετέχει σε μια ενεργειακή κοινότητα λόγω των οικονομικών κινήτρων και μια άλλη λόγω της έντονης ανάγκης για αυτονομία. Η καλή γνώση και ο χαρακτηρισμός αυτών των ομάδων-στόχων είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχή κινητοποίηση.

Βρείτε βασικά πρόσωπα:

Οι βασικοί παράγοντες είναι συνήθως οι πρωτεργάτες μιας πρωτοβουλίας και μπορούν να αναλάβουν καθήκοντα μόνο σε περιορισμένο βαθμό. Γενικά, τα άτομα αυτά διαθέτουν βαθιά γνώση σε θέματα ενέργειας και έντονο ενδιαφέρον για την προώθηση

της ενεργειακής μετάβασης. Αν και η εργασία αυτών των παραγόντων δεν μπορεί να ανατεθεί, αν υπάρχει ένα τέτοιο άτομο, μπορεί να υποστηριχθεί με τη διάθεση δικτύων, καναλιών επικοινωνίας και, ενδεχομένως, οικονομικών πόρων διαθέσιμων σε αυτούς. Επιπλέον, μπορεί να δημιουργηθεί μια κατάσταση στην οποία διάφοροι ιδιώτες έχουν τη δυνατότητα να γίνουν πρόσωπα-κλειδιά: επί του παρόντος, παρατηρούμε ότι η μέση ηλικία των ατόμων που συμμετέχουν είναι άνω των 60 ετών. Μέσω προσφορών όπως η φύλαξη παιδιών κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων ή η αποζημίωση εθελοντών, μπορεί να δοθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε άτομα με χαμηλό εισόδημα, γονείς και, γενικά, σε μια νεότερη ομάδα-στόχο.

Κοινή όραση:

Στο παραπάνω παράδειγμα, όχι μόνο δόθηκε μεγάλη σημασία στη διαδικασία διαμόρφωσης του οράματος, αλλά τα αποτελέσματα τυποποιήθηκαν, καθώς συνοψίστηκαν σε ένα τελικό έγγραφο από το τοπικό συμβούλιο. Έτσι, η διαδικασία δεν είχε μόνο τη διάσταση της ανταλλαγής ιδεών μεταξύ των πολιτών, αλλά και της αναγνώρισης από τον πληθυσμό των οραμάτων που μπορούν να υποστηριχθούν και να προωθηθούν ρεαλιστικά από το τοπικό συμβούλιο. Η τυποποίηση τέτοιων διαδικασιών είναι ουσιαστική και δίνει στους πολίτες μια δέσμευση που μπορεί να ενισχύσει ακόμη περισσότερο την κινητοποίησή τους. Μέσω του προγράμματος ECOEMPOWER, μπορέσαμε να διατυπώσουμε μια βασική λογική τέτοιων διαδικασιών: Στην αρχή βρίσκεται η ανοιχτή επικοινωνία σχετικά με τις απόψεις και την πραγματικότητα που βιώνεται σε σχέση με θέματα ενέργειας, όπου εδώ το να ακούει κανείς και να ακούγεται βρίσκεται στο προσκήνιο. Ακολουθεί μια συζήτηση, η οποία μπορεί να συντονιστεί από εξωτερικό συντονιστή, και να φέρει στην επιφάνεια τα σημεία σύγκρουσης μεταξύ του πληθυσμού – σπάνια δεν υπάρχουν σε μια ολόκληρη κοινότητα ομάδες

¹ Gerhard Fuchs & Nele Hinderer (2016): One or many transitions: local electricity experiments in Germany

² Bruni et al. (2024): D3.1 Adaptable Framework for energy communities engagement and building

ανθρώπων που διαφέρουν στις απόψεις τους. Η δίκαιη διαμεσολάβηση σε συγκρούσεις και η σοβαρή αντιμετώπιση των αναδυόμενων συναισθημάτων που προκύπτουν είναι κεντρικής σημασίας για αυτή την διαδικασία. Τέλος, είναι κομβικής σημασίας η εξεύρεση συμβιβασμών, οι οποίοι καταγράφονται σε μια δήλωση, όπως μια περιγραφή σεναρίων ή οραμάτων. Προσεγγίσεις για τη δημιουργική αντιμετώπιση αυτής της διαδικασίας μπορούν να είναι παιχνιδιάρικες προσεγγίσεις (διαγωνισμοί, παιχνίδια ρόλων), οπτικές προσεγγίσεις (νοητικοί χάρτες, [γραφική καταγραφή](#)) ή απλά μια εξωτερική, ουδέτερη επαγγελματική διαμεσολάβηση (διαμεσολάβηση, υποστήριξη στρατηγικής και διαδικασίας).

Οικονομική συμμετοχή:

Κεντρικό στοιχείο της χρηματοοικονομικής συμμετοχής είναι η εξέταση του τρόπου με τον οποίο οι πολίτες μιας περιοχής μπορούν να επωφεληθούν οικονομικά από ένα έργο. Μια πολύ παραδοσιακή λύση θα ήταν η προσφορά συμμετοχής (π.χ. με τη μορφή μεριδίων συνεταιρισμού) στην εγκατάσταση.³ Εναλλακτικά, η (μερική) εκμετάλλευση μιας εγκατάστασης από τον δήμο είναι επίσης κερδοφόρα για τους πολίτες, καθώς τα κέρδη μπορούν να επενδυθούν σε δημοτικά έργα και έτσι να ωφελήσουν όλους τους πολίτες. Επιπλέον, οι ειδικοί εκτιμούν ότι οι τρέχουσες εγκαταστάσεις θα αποφέρουν κατά μέσο όρο ετήσια έσοδα από φόρο επαγγελματικής δραστηριότητας ύψους περίπου 20.000 ευρώ για μια περίοδο 20 ετών. Η εμπειρία δείχνει επίσης ότι η συμμετοχική υλοποίηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προωθεί την τοπική προστιθέμενη αξία, καθώς οι συμβάσεις ανατίθενται εντός της περιοχής. Επιπλέον, δημιουργούνται τοπικές θέσεις εργασίας, για παράδειγμα όταν μια συνεταιριστική οργάνωση εκμεταλλεύεται την τοπική ανεμογεννήτρια.

Η συμμετοχή μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό μοχλό για την αύξηση της αποδοχής της ενεργειακής μετάβασης μέσω της αιολικής ενέργειας. Έχουμε συνοψίσει τις βασικές παραμέτρους σε αυτήν την περίληψη πολιτικής. Για περισσότερες πληροφορίες, συνιστούμε τη συλλογή μεθόδων για την επιτυχή συμμετοχή των πολιτών που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος ECOEMPOWER: [Προσαρμόσιμο πλαίσιο για ενεργειακές κοινότητες και ανάπτυξη συνεργασιών](#).

ECOEMPOWER

Το έργο ECOEMPOWER - ECOsystems EMPOWERing σε περιφερειακή και τοπική κλίμακα, που υποστηρίζει τις ενεργειακές κοινότητες, λαμβάνει χρηματοδότηση από το European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency (CINEA) δυνάμει της Συμφωνίας n°101120775.

³ Σχετικά με αυτό: Policy Brief on Citizen Participation” URL: https://ecoempower.eu/Resources/Policy_Briefs